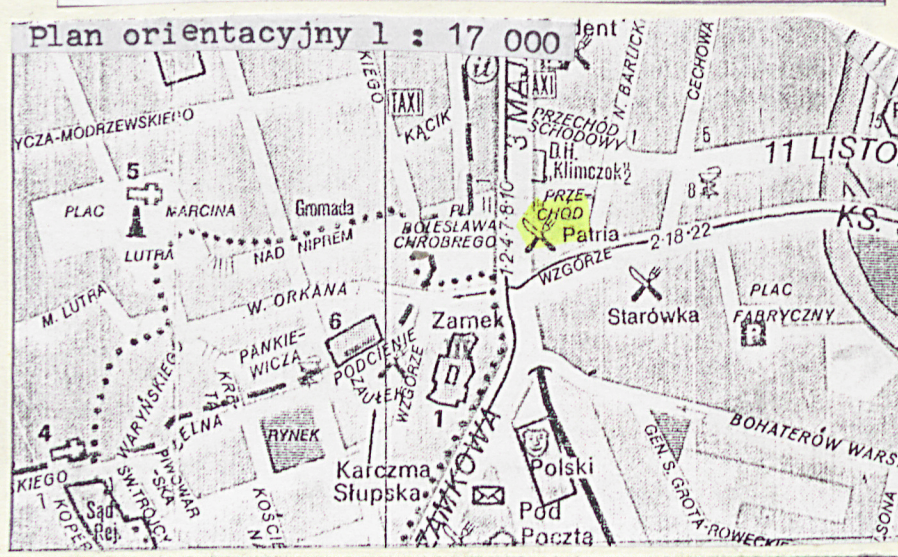

3. Miejscowość
B I E L S K O - B I A Ł A

Nr ..... data .....

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

S Y T U A C J A.

Budynki d. Kasy Oszczędności (3 nieruchomości) zajmują kwartał zabudowy zamknięty od zachodu ul. 3 Maja, od połudn.- ul. Wzgórze, od wsch.-ul. Barlickiego, od półn. - ul. Przechód. Lokalizacja w centralnej części miasta, w osi głównych szlaków komunikacyjnych - Półn.-połudn. Katowice-Szczyrk/ul. 3 Maja/, Wsch.-zach. tzn. d. szosa cesarska prowadząca do Krakowa (od ul. 3 Maja przez ul. Stojalskiego). Od strony zach. kamienice bezpośrednio sąsiadują z Zamkiem ks. Sułkowskich ob. Muzeum Okręgowe. Od wsch. - d. pl. Giełdowym. Znaczny spadek terenu w kierunku wsch. Zwarta zabudowa pierzei ulicznej. Brak zieleni, W przyziemiu kamienicy ul. Barlickiego 1 - przejście na ul. Przechód będącą równoległą do ul. Wzgórze.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA.

F u n d a m e n t y - kamienne i ceglane na zaprawie wapiennej i wapienno-cementowej.

Ś c i a n y z e w n. - cegła na zaprawie wapienno-cementowej. Tynkowane. Na tynk pierwotny narzut cementowy. Wysoki cokół ceglany, tynkowany. W części przyziemia (półn.naroże przechodu) elewacji frontowej - do wysokości otworu okiennego - płytki ceramiczne (zamalowane farbą emulsyjną). Wszystkie elementy wystroju architektonicznego - cegła + tynk. Półkapitele I p. - odlewy gipsowe z wyprawą murarską. O f i c y n a - ściany ceglane, tynkowane. Elementy dekoracyjne w wyprawie murarskiej. Węgry kamienne otworu wejściowego z ul. Przechód na wewn. podwórze.

Ś c i a n y w e w n. - ceglane, na zaprawie wapienno-cementowej. Tynkowane. Malowane klejowo, olejno, płytki ceramiczne (w pomieszczeniach sanitarnych). W parterze pionu komunikacyjnego - boazeria marmurowa. Wtórne ścianki działowe- ceglane(tynkowane), drewniane.

S k l e p i e n i a, s t r o p y - piwnica - strop płaski, masywny, odcinkowy (ceglany). W klatce schodowej - odcinkowe, na stalowych legarach. W pozostałych pomieszczeniach użytkowych (sklepowych) i mieszkalnych stropy drewniane. Tynkowane. W części pomieszczeń sklepowych - dekoracyjne, podwieszane (pozorne).

W i ę ź b a d a c h o w a - drewniana z drewna iglastego. Nieimpregnowana. Konstrukcja krokwiowo-jętkowa, o dodatkowych wzmocnieniach stolcami z mieczami i zastrzałami. Układ konstrukcji podyktowany nieregularnością bryły.

Pokrycie - blacha. Nad o f i c y n ą - papa. Dach 1-spadowy, pulpitowy.

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu
Wznianka historyczna o Bielsku pochodzi z 1312r. Należało do ks. cieszyńskiego. Od 1327-we władaniu przez 6 wieków królestwa czeskiego. Po 1526r. wchodzi w skład monarchii habsburskiej, przeobrażonej w 1867r. w państwo austro-węgierskie. Od 1918r. Bielsko i Biała w granicach państwa polskiego.

Z końcem XIX w. ulega przemianom oblicze urbanistyczne i architektoniczne miasta. Jego zabudowa pod wpływem architektury wiedeńskiej nabiera charakteru wielkomiejskiego. W tym czasie (r. 1889) powstaje na narożu ul. 3 Maja i Wzgórze-reprezentacyjny budynek Powszechnej Kasy Oszczędności. Realizacja wg. projektu KAROLA KORNA. (W stylu neobaroku).

W 1899 w przedłużeniu ul. Wzgórze i narożu ul. Barlickiego (dawniej Kolejowej) dostawiono kolejną kamienicę wg. projektu MAXA FABIANIEGO, której I p. stało się przedłużeniem kawiarni zw. ALLEGRI mieszczącej się już w budynku PKO. Potrzeby lokalowe PKO powodują, iż dobudowano od ul. Barlickiego następny budynek. Proj. arch. arch. HANS MAYR, TEODOR MAYER. Nadzór gen. Hans MAYR, kierownik budowy FRYDERYK SCHULZ z Bielska.

Wykonawstwo: f-ma JÜTTNER i BOLEW z Bielska. Styl-wczesny modernizm. W trakcie realizacji zaprojektowano wspólną klatkę schodową łączącą lokale (na analogicznym poziomie) obu budynków, tworząc ujednolicony program funkcjonalny. Kwalifikuje się do wpisu do Rej-

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 6 200 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 1 500 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>użytkowo-mieszkalne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>użytkowo-mieszkalne</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie; ich przebieg i dokumentacja</p> <p>- R. 1998-99 - remont elewacji frontowej (od ul. 3 Maja i Wzgórze) budynku głównego d.Kasy Oszczędności. Wykonawca :Pracownie Konserwacji Zabytków sp.zoo Katowice pl.Teatralny.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>- <u>Fundamenty</u> - stan zadawalający.Zawilgocenia ścian piwnicznych,wtórne, nie powodujące zmian konstrukcyjnych i zagrożenia technicznego obiektu.</p> <p>- <u>Ściany zewn. i wewn.</u> - stan dobry.Zniszczenia powierzchniowe,eksploatacyjne. Tynki zewn. i wewn. do częściowej naprawy.W holu wejściowym-marmurowa boazeria zniszczona technicznie (ubytki,pęknięcia).</p> <p>- <u>Sklepienia,stropy</u> - stan dobry.Nieznaczne powierzchniolowe zniszczenia i ubytki. Bez zagrożeń technicznych.</p> <p>- <u>Konstrukcja dachowa,pokrycie</u> - więźba dachowa użytkowo sprawna.Porażenie gniazdowe przez biologiczne szkodniki drewna. Potrzeba impregnacji i wymiany elementów głęboko porażonych.Nieszczelności pokrycia dachowego.</p> <p>- <u>Wyposażenie,instalacje</u> - elementy klatki schodowej, pozostałości pierwotnej stolatki stan wykazujący znaczne zużycie eksploatacyjne Instalacja - użytkowo zużyta -do wymiany i konserwacji.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Remont bieżący,kompleksowy trzech związanych architekt. i konstrukcyjnie kamienic (d.Pow.Kasy Oszczędności,będącej inwestorem i właścicielem), oraz zespołów sąsiadujących.</p> <p>-elewacje: naprawa tynków,nowa faktura murów i kolorystyka. Konserwacja i naprawa wyposażenia: boazeria marmurowa.Stolarka.</p> <p>-Wymiana instalacji,ogrzewanie.Uporządkowanie zaplecza.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Biblioteka

"Katalog Zabytków Sztuki w Polsce" T.VI.-województwo katowickie.Zeszyt 2 -powiat Bielsko-Biała.
E.Dwornik-Gutowska, M.Gutowski.Instytut Sztuki PAN Warszawa.
E.Chojecka"Architektura i urbanistyka Bielska-Białej 1855-1939".Wyd.Instytut Śląski Katowice 1987r.
J.Polak,M.Tomiczek"Bielsko-Biała w starej fotografii" Urząd Miejski Bielsko-Biała 1991r.
Studium hist.-urbanistyczne Bielską-Białej.Opracowanie zbiorowe: B.Krasnowolski,D.Czapczy ska,G.Dreścik, J.Hiżyńska,St.Stanisławski. PKZ O/Kraków 1993/94 r.
Mps. WKZ Bielsko-Biała.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

25. Opracow

tekst mgr Józef Kowalewski IV.1999r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr Józef Kowalewski IV.1999r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. mgr Józef Kowalewski IV.1999r.

imię, nazwisko, data, podpis

u autora

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
B I E L S K O - B I A Ł A	DOM MIESZKALNY, KAMIENICA MIESZCZANSKA	O p i s - ciąg dalszy poz.13(ul.Barlickiego 1/ul.Przechód)

P o s a d z k i, p o d ł o g i - piwnica: wylewka betonowa, cegła. Klatka schodowa: płytki ceramiczne, dekoracyjne z czasu budowy. Rombooidalne, czarno-białe. W pomieszczeniu sklepowym - łam marmurowy. Magazyny - wylewka betonowa, wykładzina PCV. W pomieszczeniach mieszkalnych - parkiety (zniszczone), wykładzina dywanowa, PCV, ceramiczna (łazienki, kuchnie). W korytarzach komunikacyjnych - deski. Poddasze - posadzka ogniochronna z płytek ceramicznych.

O f i c y n a - posadzki z płytek ceramicznych. W zapleczu - wylewka betonowa.

S c h o d y - piwnica : jednobiegowe. Beton + cegła. Główna klatka schodowa : schody 2-biegowe, ze spocznikiem na półpiętrze. Schody ze sztucznego kamienia. Stopnie kamienne (granit) przed wiatrołapem.

Balustrada metalowa, ozdobna, secesyjna. Poręcz drewniana.

O t w o r y - wszystkie otwory okienne i drzwiowe prostokątne. W pomieszczeniu sklepowym (parter) stolarka drewniana, uwspółcześniona. Otwory okienne - stolarka drewniana, 2-skrzydłowa. Nadświetle prostokątne ze skośnymi szprosami tworzącymi romboidalny podział pola. Okna w elewacji podwórzowej prostokątne, 2-skrzydłowe. Stolarka drewniana. Drzwi na balkony płycinowe, częściowo przeszklone.

Drzwi wejścia głównego - prostokątne, drewniane. 1-skrzydłowe. Stolarka płycinowa z nadświetlem. W części środkowej prostokątny otwór, przeszklony. Zabezpieczony dekoracyjnie rozwiązana kutą kratą. Podobną kratą ozdobną zabezpieczone nadświetle. Wiatrołap - stolarka płycinowa, 2-skrzydłowa - wa-hadłowa. W klatce schodowej owalne okna od łazienek, zabezpieczone kutą kratą.

Stolarka drzwi do mieszkań płycinowa, 2-skrzydłowa, osadzona w głębokich płycinowych futrynach. Zbliżone kształtem drzwi wewnętrzne pomiędzy niektórymi pomieszczeniami (amfilada). 2-skrzydłowe, płycinowe w analogicznych futrynach. Drzwi metalowe 2-skrzydłowe pomiędzy sklepem a korytarzem wejściowym. Metalowe, 1-skrzydłowe do wejścia z ul. Przechód na podwórze wewnętrzne. Piwnica - zewnętrzne 1-skrzydłowe, płycinowe. Wewnętrzne - różne: ażurowe, szczytowe z desek, wtórne płycinowe itp.

R Z U T.

Budynek w zwartej zabudowie ul. Barlickiego i ul. Przechód. Narzucie prostokąta z bocznymi skrzydłami. Tworząc "U Skrzydło południowe to ryzalit pionu komunikacyjnego. Skrzydło północne na linii ryzalitu. W części środkowej, w przyziemiu szeroki przechód prowadzący do ulicy Przechód. Budynek 2-traktowy. Jeden ciąg komunikacyjny, który w elewacji zach. przechodzi w ryzalit biegnący przez całą wysokość budynku. Ryzalit od I p. posiada sięte naroża. W przyziemiu łączy się parterowym przejściem na podwórze z prostokątną wydłużoną o f i c y n ą (szerokości ryzalitu). Po bokach przechodu masywne prostokątne filary d. lamp oświetleniowych. Na poziomie I p. - w narożu półn. elewacji frontowej (wsch.) - wykusz, trójboczny, trójkondygnacyjny. Od połudn. - wspólna klatka schodowa łączy z budynkiem narożnym Barlickiego/ul. Wzgórze, od półn. Wkładkę założył: mgr. Józef Kowalewski IV.1999r.

imie, nazwisko, data
u autora.

Miejsce przechowywania negatywów: .....

z sąsiadującym budynkiem ul. Barlickiego 3, z którego część pomieszczeń parteru zostały włączone do powierzchni sklepowej budynku nr. 1 tworząc wspólną przestrzeń sprzedaży.

B R Y Ł A.

Zwarta, o symetrycznym podziale poziomym i pionowym wystrojem architektonicznym. Trzypiętrowa, podpiwniczona. Dach wysoki, dwuspadowy, kryty blachą. Wydatny okap na tym samym poziomie co sąsiadujące i przylegające kamienice. W parterze do poziomu I p. - szeroki przechód. Po jego bokach dwa wydatne, prostokątne filary z resztą obudowy lamp. Od I p. - w narożu półn. elewacji frontowej (od ul. Barlickiego) - wydatny, szeroki, trójboczny wykusz. Elewacja frontowa 6-osiowa, Skrzydło półn. - 3-osiowe. Ryzalit klatki schodowej wbudowany od str. południowej łączy komunikacyjnie, funkcjonalnie oba budynki oznakowane jako ul. Barlickiego 1. Przy wznoszeniu tego obiektu zachowano analogiczny poziom poszczególnych kondygnacji uzyskując przez klatkę schodową wrażenie jednorodności.

E L E W A C J E.

F r o n t o w a (wsch. - ul. Barlickiego) - 6-osiowa. W narożu półn. od I p. - trójboczny wykusz. Parter - odcięty od I p. - szerokim pasem gładkiego tynku w jakim utrzymana ta część budynku. Osiowo-duże, prostokątne wejście do pasażu. Oflankowane prostokątnymi słupami. Na ich szczycie drewniane, dekoracyjne latarnie /przypominające kapliczki/. Daszki 2-spadowe, blaszane. Wewnątrz "latarni" pozostałości instalacji oświetleniowej. W narożu połudn. prostokątny otwór wejścia głównego.

II-kondygnacja / I p. / - zamyka gzyms międzykondygnacyjny. Między 5-cioma otworami okiennymi i wykuszem boniowanie b. głębokie. Na wysokości nadproży okien podwójne, dekoracyjne kapitele korynckie (fantazyjne). Płaszczyzna ściany II i III p. - rozczłonkowana 6-ma lizenami spoczywającymi na prostokątnych bazach. Górą łamany gzyms części poddasznej. Pod otworami okiennymi prostokątne dekoracyjne płyciny. Północny narożnik zamyka trójboczny wykusz, biegnący przez wysokość ściany. Podstawa wykusza w postaci trójkątnej konsoli o profilowanych spływach. Elewacja skrzydła półn. (przy ul. Przechód) - posiada podobne rozwiązanie dekoracyjne jak frontowa. Parter-pomieszczenia sklepowe z dużymi, przeszklonymi otworami okiennymi. Od poziomu II p. - płaszczyzna ściany podzielona szerokimi lizenami na płyciny w których umieszczono otwory okienne. Lizeny spoczywają na szerokim masywnym gzymsie międzykondygnacyjnym. Pod nim na szerokości lizen konsolki z dekoracją łezkową. Konsolki są odpowiednikami podwójnych kapiteli w elewacji frontowej od ul. Barlickiego. Przestrzeń I p. - rozczłonkowana pasowymi, płytkami boniowaniami.

Elewacja zach. (od ul. Przechód) parter - szeroki na całą płaszczyznę elewacji przechód-przejście na ul. Przechód. Prostokątny, bez elementów zdobniczych z wyjątkiem pilastrów. W przechodzie po stronie półn. duży otwór okienny pomieszczenia sklepowego z wejściem w elewacji frontowej (wsch.), i okno (mniejsze) w zach. części przechodu, sklepu jubilerskiego. Po stronie połudn. - prostokątna, duża, przeszklona wnęka reklamowa. Płaszczyzna ściany (nad przechodem) 3-osiowa, 4-kondygnacyjna. I p. - wydzielone fakturą ściany (boniowanie) i gzymsami międzykondygnacyjnymi. II p. - zaakcentowane osiowo balkonem znacznie wysuniętym przed lico ściany (o odcinkowym profilu) i ozdobnej, metalowej, kutej balustradzie. Analogiczny balkon na poziomie III p. Pod prostokątnymi otworami okiennymi obu kondygnacji (II i III p.) dekoracyjne, profilowane, prostokątne płyciny. Mniejsze na poziomie II p., większe na III p. Kondygnacja 4-ta (poddasza) wydzielona szerokim pasem-gzymsen, bez elementów dekoracyjnych. W mieszkalnej części poddasza prostokątne otwory okienne o znacznie mniejszej wysokości niż pozostałe. Okna bez elementów dekoracyjnych.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
B I E L S K O - B I A Ł A	DOM MIESZKALNY, KAMIENICA MIESZCZANSKA.	O p i s - ciąg dalszy poz.13(ul.Barlickiego 1/ul.Przechód 1/.

Od strony połudn. - elewację zach. zamyka ryzalit mieszczący pion komunikacyjny, wspólny dla obu kamienic. Biegnie przez całą wysokość elewacji. Konstrukcja prosta. Prostokątna bryła o ściętych narożach (od poziomu Ip.) bez elementów dekoracyjnych. Gładki tynk. W osi (od Ip.) prostokątne otwory okienne (na poziomie spoczników), doświetlające klatkę schodową.

Elewacja połudn. skrzydła zach. - w przyziemiu prostokątne otwory okienne i drzwiowe pomieszczeń handlowych. Narożne płytkie boniowanie biegnące przez 2 kondygn.(parter, Ip.) Elewacja 6-osiowa, 4-kondygnacyjna (3 piętra) II p. wydzielone szerokim, wydatnym gzymsem międzykondygnacyjnym. Płaszczyzny międzyokienne zdobione szerokimi płaskimi pilastrami, które spoczywają na stylizowanych kapitelach (pod gzymsiem II p. będącym również parapetem okiennym). Elewację wieńczy b.szeroki, wydatny gzyms o bogatym profilowaniu.

W przyziemiu str. południowej ul. Przechód - parterowa, murowana o f i b y n a (o płaskim dachu). Elewacja frontowa o podziale architektonicznym. Zwieńczona dekoracyjną balustradą ze sztucznego kamienia.

W N E T R Z E.

Pomimo różnego czasokresu powstania obu kamienic elementem scalającym jest pion komunikacyjny, wspólny i jedyny scalający użytkowo oba budynki. Kształt działki spowodował iż obiekt od ul. Wzgórze posiada nieregularne pomieszczenia mieszkalne ze skośnie biegnącym korytarzem. W wyniku działań wojennych i niedbałej eksploatacji, zużycia - dekoracyjne elementy wyposażenia (stiuki), parkiety, stolarka, została całkowicie lub częściowo zniszczona, lub zachowana w stanie szczątkowym (parkiety, stolarka).

W Y P O S A Ż E N I E.

Boazeria marmurowa w korytarzu wejściowym. Metalowa, ozdobna kuta krata (balustrady) balkonów w elewacji zach.(od ul.Przechód), klatki schodowej i otworów okiennych pomieszczeń sanitarnych. Parkiety (pom.mieszkalne), płytki ceramiczne z czasu budowy w pionie komunikacyjnym (parter), w pomieszczeniach sanitarnych w mieszkaniach. Stalowe, o ozdobnym układzie nitów drzwi do sklepu (korytarz wejściowy).

I N S T A L A C J E.

Elektryczna, wodno-kanalizacyjna, gazowa. Podstawowe ogrzewanie - piecowe. Jednostkowo (sklepy) wprowadzono ogrzewanie etażowe - gazowe, lub elektryczne.

Wkładkę założył: mgr Józef Kowalewski IV.1999 r.

Imię, nazwisko, data

Miejsce przechowywania negatywów: u autora

Elewacja frontowa (wsch.).
Wystrój architektoniczny.

Elewacja frontowa - przechód.

Elewacja frontowa- wykusz

Elewacja frontowa-przechód.

Elewacja frontowa-wschodnia.
Stolarka wejścia głównego.

Hol wejściowy z widokiem
na klatkę schodową.

1. Miejscowość

B I E L S K O - B I A Ł A

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DOM MIESZKALNY,
KAMIENICA MIESZCZAŃSKA.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

O p i s - ciąg dalszy poz.13 (ul.Barlickiego 1/ul.Przechód 1)

Hol wejściowy (pion komunikacyjny) - posadzka ceramiczna.
Boazeria marmurowa.

Klatka schodowa - strop.

Stolarka drzwiowa (zewn.).

Wkładkę założył: mgr Józef Kowalewski IV.1999r

imię, nazwisko, data

u autora

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Druk. Bytom, ul. Piłsudskiego 37, tel. 817-091, zam. 463-94, n. 2000

Oficyna - elewacja frontowa.

Schody - balustrada metalowa.

Elewacja zachodnia, ryzalit komunikacyjny, skrzydło zachodnie - podwórze.

Piwnica - schody, mur fundamentowy(kamień,cegła),strop.

Elementy więźby dachowej.